

0.0.1 māgandiyasuttam

1. evaṃ me sutam: ekaṃ samayaṃ bhagavā kurūsu viharati kammāssadammaṃ¹ nāma kurūnaṃ nigamo bhāradvājagottassa brāhmaṇassa agyāgāre tiṇasantharake². atha kho bhagavā pubbanhasamayaṃ nivāsetvā pattacīvaraṃ ādāya kammāssadammaṃ piṇḍāya pāvīsi. kammāssadamme piṇḍāya caritvā pacchābhattaṃ piṇḍapātapaṭikkanto yenaññataro vanasaṇḍo tenupasaṅkami divāvihārāya. taṃ vanasaṇḍaṃ ajjhogahetvā aññatarasmiṃ rukkhamaṭṭhe divāvihāraṃ nisīdi.

2. atha kho māgandiyo³ paribbājako jaṅghāvihāraṃ anucaṅkamamāno anuvicaramāno yena bhāradvājagottassa brāhmaṇassa agyāgāraṃ tenupasaṅkami. addasā kho māgandiyo paribbājako bhāradvājagottassa brāhmaṇassa agyāgāre tiṇasantharakaṃ paññattaṃ, disvāna bhāradvājagottaṃ brāhmaṇaṃ etadavoca: 'kassanvayaṃ bho bhāradvājassa agyāgāre tiṇasantharako paññatto. samaṇaseyyārūpaṃ maññeti.

3. atthi bho māgandiya samaṇo gotamo sakyaputto sakyakulā pabbajito. taṃ kho pana bhavantaṃ gotamaṃ evaṃ kalyāṇo kittisaddo abbhuggato: 'itipi so bhagavā arahamaṃ sammāsambuddho vijjācaraṇasampanno sugato lokavidū anuttaro purisadammasārathī

¹kammāssadhammaṃ (machasaṃ, syā)

²tiṇasanthārake (machasaṃ)

pts page 502

³māgaṇḍiyo (syā, machasaṃ)

satthā devamanussānaṃ buddho bhagavā'ti. tassesā bhoto gotamassa seyyā paññattāti. duddiṭṭhaṃ vata bho bhāradvāja addasāma⁴ ye mayaṃ tassa bhoto gotamassa bhūnahuno⁵ seyyaṃ addasāmāti. 'rakkhasetaṃ māgandīya vācaṃ, rakkhasetaṃ māgandīya vācaṃ, bahū hi tassa bhoto gotamassa khattiyapaṇḍitāpi brāhmaṇapaṇḍitāpi gahapatipaṇḍitāpi samaṇapaṇḍitāpi abhippasannā vinītā ariye ñāye dhamme kusale'ti. sammukhā cepi mayaṃ bhāradvāja taṃ bhavantaṃ gotamaṃ passeyyāma sammukhāpi naṃ vadeyyāma bhūnahano 3 Sī. Ma. Yū. bhūnahū. samaṇo gotamoti taṃ kissa hetu: evaṃ hi no sutte ocaratīti. sace taṃ bhoto māgandīyassa agaru āroceyya-metaṃ⁶ samaṇassa gotamassāti. apposukko bhavaṃ bhāradvājo vuttova naṃ vadeyyāti.

4. assosi kho bhagavā dibbāya sotadhātuyā visuddhāya atikkantamānusakāya⁷ bhāradvājagottassa brāhmaṇassa māgandīyena paribbājakena saddhiṃ imaṃ kathāsallāpaṃ. atha kho bhagavā sāyanhasamayā paṭisallīnā vuṭṭhito yena bhāradvājagottassa brāhmaṇassa agyāgāraṃ tenupasaṅkami. upasaṅkamitvā nisīdi⁸ paññatte⁹ tiṇasantharake. atha kho bhāradvājagotto brāhmaṇo yena bhagavā tenupasaṅkami. upasaṅkami-

⁴dvikkhattumudiraṇaṃ (machasaṃ)

⁵bhūnahanaṃ (syā)

⁶ārocessāmitaṃ (machasaṃ); ārocessāmi taṃ (syā)

bjt page 290

⁷atikkantamānusikāya (sīmu, machasaṃ)

⁸nisīdibhagavā (machasaṃ)

⁹paññatteva (sīmu)

tvā bhagavatā saddhiṃ sammodi, sammodanīyaṃ ka-
 thaṃ sārāṇīyaṃ vītisāretvā ekamantaṃ nisīdi. eka-
 mantaṃ nisinnaṃ kho bhāradvājagottaṃ brāhmaṇaṃ
 bhagavā etadavoca: 'ahu pana te bhāradvāja māgan-
 diyena paribbājakena saddhiṃ imaṃyeva tiṇasantha-
 rakkaṃ ārabba kocideva kathāsallāpo'ti. evaṃ vutte
 bhāradvājagotto¹⁰¹¹ brāhmaṇo saṃviggo lomahaṭṭha-
 jāto bhagavantaṃ etadavoca: 'etadeva kho pana ma-
 yaṃ bhoto gotamassa ārocetukāmā, atha ca pana bha-
 vaṃ gotamo anakkhātāyeva akkhāsīti. ayaṇca hi-
 daṃ¹² bhagavato bhāradvājagottena brāhmaṇena sad-
 dhiṃ antarā kathā vippakatā hoti. atha māgandīyo
 paribbājako jaṅghāvihāraṃ anucaṅkamamāno anu-
 caramāno yena bhāradvājagottassa brāhmaṇassa ag-
 yāgāraṃ, yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkami-
 tvā bhagavatā saddhiṃ sammodi, sammodanīyaṃ ka-
 thaṃ sārāṇīyaṃ vītisāretvā ekamantaṃ nisīdi. eka-
 mantaṃ nisinnaṃ kho māgandīyaṃ paribbājakaṃ bha-
 gavā etadavoca. cakkhuṃ kho māgandīya rūpārāmaṃ
 rūparataṃ rūpasammuditaṃ. taṃ tathāgatassa dan-
 taṃ guttaṃ rakkhitaṃ saṃvutaṃ. tassa ca saṃva-
 rāya dhammaṃ deseti. idaṃ nu te etaṃ māgandīya
 sandhāya bhāsitaṃ: 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. eta-
 deva kho pana me bho gotama sandhāya bhāsitaṃ:
 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. taṃ kissa hetu: evaṃ
 hi no sutte ocaratīti.

¹⁰bhāradvāja (sīmu)

¹¹ayaṇca hi (machasaṃ)

¹²ayaṇca hi (machasaṃ)

5. sotam kho mājandīya saddārāmaṃ saddarataṃ saddasammuditaṃ. taṃ tathāgatassa dantaṃ guttaṃ rakkhitaṃ saṃvutaṃ. tassa ca saṃvarāya dhammaṃ deseti. idaṃ nu te etaṃ mājandīya sandhāya bhāsitaṃ: 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. etadeva kho pana me bho gotama sandhāya bhāsitaṃ: 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. taṃ kissa hetu: evaṃ hi no sutte ocaratīti.

6. ghānaṃ kho mājandīya gandhārāmaṃ gandharaṃ taṃ gandhasammuditaṃ. taṃ tathāgatassa dantaṃ guttaṃ rakkhitaṃ saṃvutaṃ. tassa ca saṃvarāya dhammaṃ deseti. idaṃ nu te etaṃ mājandīya sandhāya bhāsitaṃ: 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. etadeva kho pana me bho gotama sandhāya bhāsitaṃ: 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. taṃ kissa hetu: evaṃ hi no sutte ocaratīti.

7. jivhā kho mājandīya rasārāmā rasārattā rasasammuditā. sā tathāgatassa dantā guttā rakkhitā saṃvutā. tassā ca saṃvarāya dhammaṃ deseti. idaṃ nu te etaṃ mājandīya sandhāya bhāsitaṃ: 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. etadeva kho pana me bho gotama sandhāya bhāsitaṃ: 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. taṃ kissa hetu: evaṃ hi no sutte ocaratīti.

8. kāyo kho mājandīya phoṭṭhabbārāmo phoṭṭhabbarato phoṭṭhabbammudito. so tathāgatassa danto gutto rakkhito saṃvuto. tassa ca saṃvarāya dhammaṃ deseti. idaṃ nu te etaṃ mājandīya sandhāya bhāsitaṃ: 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. etadeva kho

pana me bho gotama sandhāya bhāsitaṃ: 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. taṃ kissa hetu: evaṃ hi no sutte ocaratī'ti.

9. mano kho māgandiya dhammārāmo dhammarato dhammasammudito. so tathāgatassa danto gutto rakkhito saṃvuto. tassa ca saṃvarāya dhammaṃ deseti. idaṃ nu te etaṃ māgandiya sandhāya bhāsitaṃ: 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. etadeva kho pana me bho gotama sandhāya bhāsitaṃ: 'bhūnahu samaṇo gotamo'ti. taṃ kissa hetu: evaṃ hi no sutte ocaratī'ti.

10. taṃ kiṃ maññasi māgandiya idhekacco cakkhuviññeyyehi rūpehi paricāritapubbo assa, itṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. so aparena samayena rūpānaṃyeva samudayañca atthaṅgamañca assādañca ādīnavañca nissaraṇañca yathābhūtaṃ veditvā rūpataṇhaṃ pahāya rūpapariḷāhaṃ paṭivīnodetvā vigatapipāso ajjhataṃ vūpasantacitto vihareyya. imassa pana te māgandiya kimassa vacanīyanti: na kiñci bho gotama.

11. taṃ kiṃ maññasi māgandiya idhekacco sotaviññeyyehi saddehi paricāritapubbo assa, itṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. so aparena samayena saddānaṃyeva samudayañca atthaṅgamañca assādañca ādīnavañca nissaraṇañca yathā-

bhūtaṃ viditvā saddataṇhaṃ pahāya saddapariḷāhaṃ paṭivinodetvā vigatapipāso ajjhattaṃ vūpasantacitto vihareyya. imassa pana te māgandiya kimassa vacanīyanti: na kiñci bho gotama.

12. taṃ kiṃ maññasi māgandiya idhekacco ghānaviññeyyehi gandhehi paricāritapubbo assa, iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. so aparena samayena gandhānaṃyeva samudayañca atthaṅgamañca assādañca ādīnavañca nissaraṇañca yathābhūtaṃ viditvā gandhataṇhaṃ pahāya gandhapariḷāhaṃ paṭivinodetvā vigatapipāso ajjhattaṃ vūpasantacitto vihareyya. imassa pana te māgandiya kimassa vacanīyanti: na kiñci bho gotama.

13. taṃ kiṃ maññasi māgandiya idhekacco jivhāviññeyyehi rasehi paricāritapubbo assa, iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. so aparena samayena rasānaṃyeva samudayañca atthaṅgamañca assādañca ādīnavañca nissaraṇañca yathābhūtaṃ viditvā rasataṇhaṃ pahāya rasapariḷāhaṃ paṭivinodetvā vigatapipāso ajjhattaṃ vūpasantacitto vihareyya. imassa pana te māgandiya kimassa vacanīyanti: na kiñci bho gotama.

14. taṃ kiṃ maññasi māgandiya idhekacco kāyaviññeyyehi phoṭṭhabbehi paricāritapubbo assa, iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. so aparena samayena poṭṭhabbānaṃyeva samudayañca atthaṅgamañca assādañca ādīnavañca nissaraṇañca

yathābhūtaṃ viditvā phoṭṭhabbatanṇhaṃ pahāya phoṭṭhabbapariḷāhaṃ paṭivinodetvā vigatapipāso ajjhattaṃ vūpasantacitto vihareyya. imassa pana te māgandiya kimassa vacanīyanti: na kiñci bho gotama.

15. ahaṃ kho pana māgandiya pubbe agāriyabhūto samāno pañcahi kāmaguṇehi samappito samaṅgībhūto paricāresim̐. cakkhuviññeyyehi rūpehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasam̐hitehi rajanīyehi. sotaviññeyyehi saddehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasam̐hitehi rajanīyehi. ghānaviññeyyehi gandhehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasam̐hitehi rajanīyehi. jivhāviññeyyehi rasehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasam̐hitehi rajanīyehi. kāyaviññeyyehi phoṭṭhabbehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasam̐hitehi rajanīyehi. tassa mayhaṃ māgandiya tayo pāsādā ahesum̐: eko vassiko eko hemantiko eko gimhiko. so kho ahaṃ māgandiya vassike pāsāde vassike cattāro māsē nippuri-sehi turiyehi paricārayamāno na heṭṭhāpāsādaṃ orohāmi. so aparena samayena kāmānaṃyeva samudayañca atthaṃgamañca assādañca ādīnavañca nissaraṇaṃca yathābhūtaṃ viditvā kāmataṇṇhaṃ pahāya kāmāpariḷāhaṃ paṭivinodetvā vigatapipāso ajjhattaṃ vūpasantacitto viharāmi. so aññe satte passāmi kāmesu avītarāge kāmataṇṇhāhi khajjamāne kāmāpariḷāhena paṭidayhamāne kāme paṭisevante. so tesam̐ na pi-hemi. na tattha abhiraṃāmi. taṃ kissa hetu: yā ha-yaṃ māgandiya ratī aññatreva kāmehi aññatra akusalehi dhammehi api dibbaṃ sukhaṃ samadhi-gayha

tiṭṭhati, tāya ratiyā ramamāno hīnassa na pihemi. na tattha abhiramāmi.

16. seyyathāpi māgandiya gahapati vā gahapatiputto vā aḍḍho mahaddhano mahābhogo pañcahi kāmaguṇehi samappito samaṅgībhūto paricāreyya. cakkhaviññeyyehi rūpehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. sotaviññāṇeyyehi saddehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi ghānaviññeyyehi gandhehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. jivhāviññeyyehi rasehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. kāyaviññeyyehi phoṭṭhabbehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. so kāyena sucariṭaṃ caritvā vācāya sucariṭaṃ caritvā manasā sucariṭaṃ caritvā kāyassa bhedaṃ parammaraṇā sugatiṃ saggaṃ lokaṃ upapajjeyya devānaṃ tāvatiṃsānaṃ saḥavyataṃ. so tattha nandane vane accharāsaṅghaparivuto dibbehi pañcahi kāmaguṇehi samappito samaṅgīto paricāreyya. so passeyya gahapatiṃ vā gahapatiputtaṃ vā pañcahi kāmaguṇehi samappitaṃ samaṅgībhūtaṃ paricārayamānaṃ. taṃ kiṃ maññasi māgandiya, api nu so devaputto nandane vane accharāsaṅghaparivuto dibbehi pañcahi kāmaguṇehi samappito samaṅgībhūto paricārayamāno amussa gahapatissa vā gahapatiputtassa vā piheyya mānusakānaṃ vā pañcannaṃ kāmaguṇānaṃ, mānusakehi vā kāmehi āvaṭṭeyyāti. no hidaṃ bho gotama, taṃ kissa hetu: mānusakehi bho gotama

kāmehi dibbā kāmā abhikkantatarā paṇītatarā cāti.

17. evameva kho ahaṃ māgandiya pubbe agāriyabhūto samāno pañcahi kāmagaṇehi samappito samaṅgībhūto paricāresim: cakkhuviññeyyehi rūpehi itṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. sotaviññeyyehi saddehi itṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. ghānaviññeyyehi gandhehi itṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. jivhāviññeyyehi rasehi itṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. kāyaviññeyyehi phoṭṭhabbehi itṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. so aparena samayena kāmānaṃyeva samudayañca atthaṅgamañca assādañca ādīnavañca nissaraṇañca yathābhūtaṃ viditvā kāmataṇhaṃ pahāya kāmāpariḷāhaṃ paṭivinodetvā vigatapipāso ajjhataṃ vūpasantacitto viharāmi. so aññe satte passāmi kāmesu avītarāge kāmataṇhāhi khajjamāne kāmāpariḷāhena pariḍayhamāne kāme paṭisevante. so tesam na pihemi, na tattha abhiramāmi, taṃ kissa hetu: yā ha'yaṃ māgandiya rati aññatreva kāmehi aññatra akusalehi dhammehi api dibbaṃ sukhaṃ samadigayha tiṭṭhati, tāya ratiyā ramamāno hīnassa na pihemi. na tattha abhiramāmi.

18. seyyathāpi māgandiya kuṭṭhī puriso arugatto pakagatto kimīhi khajjamāno nakhehi vaṇamukhāni vip-

patacchamāno aṅgārakāsuyā kāyaṃ paritāpeyya, tassa mittāmaccā ñātisālohitā bhisakkaṃ sallakattaṃ upaṭṭhāpeyyuṃ, tassa so bhisakko sallakatto bhesajjaṃ kareyya, so taṃ bhesajjaṃ āgamma kuṭṭhehi parimucceyya arogo assa sukhī serī sayamvasī yena kāmāṅgamo. so aññaṃ kuṭṭhiṃ purisaṃ passeyya arugattaṃ pakkagattaṃ kimīhi khajjamānaṃ nakhehi vaṇa-mukhāni vippatacchamānaṃ aṅgārakāsuyā kāyaṃ paritāpentaṃ. taṃ kiṃ maññasi māgandiya, 'api nu so puriso amussa kuṭṭhissa purisassa piheyya, aṅgārakāsuyā vā bhesajjapaṭisevanāya vā'ti. no hidaṃ bho gotama, taṃ kissa hetu: roge hi bho gotama sati bhesajjena karaṇīyaṃ hoti, roge asati bhesajjena karaṇīyaṃ na hoti'ti.

19. evameva kho ahaṃ māgandiya pubbe agāriyabhūto samāno pañcahi kāmagaṇehi samappito samaṅgībhūto paricāresiṃ. cakkhuviññeyyehi rūpehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. sotaviññāṇeyyehi saddehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. ghānaviññeyyehi gandhehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. jivhāviññeyyehi rasehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. kāyaviññeyyehi phoṭṭhabbehi iṭṭhehi kantehi manāpehi piyarūpehi kāmūpasamhitehi rajanīyehi. so aparena samayena kāmānaṃyeva samudayañca atthaṅgamañca assādañca ādīnavañca nissaraṇañca yathābhūtaṃ veditvā kāmataṇhaṃ pahāya kāmaparilāhaṃ paṭivinodetvā vigatapipāso ajjhattaṃ vūpasantacitto

viharāmi. so aññe satte passāmi kāmesu avītarāge kāmataṇhāhi khajjamāne kāmāpariḷāhena pariḍayhamāne kāme paṭisevante. so tesam na pihemi, na tattha abhiramāmi, taṃ kissa hetu yā ha'yaṃ māgandiya rati aññatreva kāmehi aññatra akusalehi dhammehi api dibbam sukham samadigayha tiṭṭhati, tāya ratiyā ramamāno hīnassa na pihemi. na tattha abhiramāmi.

20. seyyathāpi māgandiya kuṭṭhī puriso arugatto pakkagatto kimīhi khajjamāno nakhehi vaṇamukhāni vip-patacchamāno aṅgārakāsuyā kāyaṃ paritāpeyya. tassa mittāmaccā ñātisālohitā bhisakkaṃ sallakattaṃ upaṭṭhāpeyyum. tassa so bhisakko sallakatto bhesajjam kareyya. so taṃ bhesajjam āgama kuṭṭhehi parimucceyya. arogo assa sukhī serī sayamvasī yena kāmāṅgamo. tamenam dve balavanto purisā nānābāhāsu ga-hetvā aṅgārakāsuṃ upakaḍḍheyyum. taṃ kiṃ maññasi māgandiya, api nu so puriso iti cīti ceva kāyaṃ sannāmeyyā'ti. evaṃ bho gotama. taṃ kissa hetu: 'asu hi bho gotama aggi dukkhasamphasso ceva mahābhitāpo ca mahāpariḷāhocā'ti. taṃ kiṃ maññasi māgandiya, idāneva nu kho so aggi dukkhasamphasso ceva mahābhitāpo ca mahāpariḷāho ca, udāhu pubbepi so aggi dukkhasamphasso ceva mahābhitāpo ca mahāpariḷāho cāti. idāni ceva bho gotama so aggi dukkhasamphasso ceva mahābhitāpo ca mahāpariḷāho ca. pubbepi so aggi dukkhasamphasso ceva mahābhitāpo ca mahāpariḷāho ca, asuhi ca bho gotama kuṭṭhī puriso arugatto pakkagatto kimīhi khajjamāno na-

khehi vaṇamukhāni vippatacchamāno upahatindriyo dukkhasamphasseyeva aggismiṃ sukhamiti viparīta-saññaṃ paccalatthāti.

21. evameva kho māgandiya atītampi addhānaṃ kāmā dukkhasamphassā ceva mahābhitāpā ca mahāpariḷāhā ca. anāgatampi addhānaṃ kāmā dukkhasamphassā ceva mahābhitāpā ca mahāpariḷāhā ca, etarahipi pac-cuppannaṃ addhānaṃ kāmā dukkhasamphassā ceva mahābhitāpā ca mahāpariḷāhā ca. ime ca māgandiya sattā kāmesu avītarāgā kāmataṇhāhi khajjamānā kāmāpariḷāhena pariḍayhamānā upahatindriyā dukkhasamphassesveva¹³ kāmesu sukhamiti viparītasāññaṃ paccalatthum.

22. seyyathāpi māgandiya kuṭṭhī puriso arugatto pak-kagatto kimīhi khajjamāno nakhehi vaṇamukhāni vippatacchamāno aṅgārakāsuyā kāyaṃ paritāpeti. ya-thā yathā kho māgandiya asu kuṭṭhī puriso arugatto pakkagatto kimīhi khajjamāno nakhehi vaṇamukhāni vippatacchamāno aṅgārakāsuyā kāyaṃ paritāpeti, ta-thā tathāssa tāni vaṇamukhāni asucitarāni ceva honti duggandhatarāni ca pūtikatarāni ca. hoti ceva kāci sātāmatā assādamattā yadidaṃ vaṇamukhānaṃ kaṇ-ḍūvanahetu.

23. evameva kho māgandiya sattā kāmesu avītarāgā kāmataṇhāhi khajjamānā kāmāpariḷāhena pariḍayha-

¹³ dukkhasamphassesu yeva (machasaṃ, syā)

mānā kāme paṭisevanti. yathā yathā kho māgandiya sattā kāmesu avītarāgā kāmataṇhāhi khajjamānā kāmāpariḷāhena pariḍayhamānā kāme paṭisevanti, tathā tathā tesam sattānam kāmataṇhā ceva pavaḍḍhati, kāmāpariḷāhena ca pariḍayhanti. hoti ceva kāci sātā-mattā assādamattā yadidaṃ pañca kāmaguṇe paṭicca.

24. taṃ kiṃ maññasi māgandiya: api nu te diṭṭho vā suto vā rājā vā rājamahāmatto vā pañcahi kāmāguṇehi samappito samaṅgībhūto paricārayamāno kāmataṇhaṃ appahāya kāmāpariḷāhaṃ appaṭivinodetvā vigatapipāso ajjhataṃ vūpasantacitto vihāsi vā, viharati vā, viharissati vāti. no hidaṃ bho gotama. sādhu māgandiya, mayāpi kho etaṃ māgandiya neva diṭṭhaṃ na sutāṃ rājā vā rājamahāmatto vā pañcahi kāmāguṇehi samappito samaṅgībhūto paricārayamāno kāmataṇhaṃ appahāya kāmāpariḷāhaṃ appaṭivinode-tvā vigatapipāso ajjhataṃ vūpasantacitto vihāsi vā, viharati vā, viharissati vā. atha kho māgandiya ye hi keci samaṇā vā brāhmaṇā vā vigatapipāsā ajjhataṃ vūpasantacittā vihaṃsu¹⁴ vā, viharanti vā, viharissanti vā. sabbe te kāmānaṃyeva samudayañca atthaṅgamañca assādañca ādīnavañca nissaraṇañca ya-thābhūtaṃ viditvā kāmataṇhaṃ pahāya kāmāpariḷāhaṃ paṭivinodetvā vigatapipāsā ajjhataṃ vūpasanta-cittā vihaṃsu vā, viharanti vā, viharissanti vāti.

pts page 508

¹⁴vihaṃsu (sīmu); vihāsum (machasaṃ)

bjt page 298

25. atha kho bhagavā tāyaṃ velāyaṃ imaṃ udānaṃ udānesi:

ārogyaparamā lābhā,
nibbānaṃ paramaṃ sukhaṃ; aṭṭhaṅgiko ca
maggānaṃ,
khemaṃ amatagāminanti.

26. evaṃ vutte māgandiyo paribbājako bhagavantaṃ etadavoca : 'acchariyaṃ bho gotama, abbhutaṃ bho gotama, yāva subhāsitañcidaṃ bhotā gotamena:

ārogyaparamā lābhā,
nibbānaṃ paramaṃ sukha'nti.

27. mayāpi kho etaṃ bho gotama suttaṃ pubbakānaṃ paribbājakānaṃ ācariyapācariyānaṃ bhāsamānānaṃ:

ārogyaparamā lābhā,
nibbānaṃ paramaṃ sukha'nti.

28. tayidaṃ bho gotama sametīti.

29. yampana te etaṃ māgandiya suttaṃ pubbakānaṃ paribbājakānaṃ ācariyapācariyānaṃ bhāsamānānaṃ:

ārogyaparamā lābhā,

nibbānaṃ paramaṃ sukha'nti.

30. 'katamantaṃ ārogyaṃ, katamantaṃ nibbāna'nti. evaṃ vutte māgandiyo paribbājako sakāneva sudaṃ gattāni pāṇinā anomajjati. idantaṃ bho gotama ārogyaṃ, idantaṃ nibbānaṃ. ahaṃ hi bho gotama etarahi arogo sukhi, na maṃ kiñci ābādhayati'ti.

31. seyyathāpi māgandiya jaccandho puriso, so na passeyya kaṇhasukkāni rūpāni, na passeyya nīlakāni rūpāni, na passeyya pītakāni rūpāni, na passeyya lohitaṇṇakāni rūpāni, na passeyya mañjēṭṭhakāni¹⁵ rūpāni, na passeyya samavisamaṃ, na passeyya tārakarūpāni, na passeyya candimasuriye, so suṇeyya cakkhumato bhāsamānassa: 'chekaṃ vata bho odātaṃ vatthaṃ abhirūpaṃ nimmalaṃ sucinti'¹⁶. so odātapariyesanaṃ careyya. tamenāṃ aññataro¹⁷ puriso telamasikatena¹⁸ sāhulācīvarena¹⁹ vañceyya: idante amho purisa odātaṃ vatthaṃ abhirūpaṃ nimmalaṃ sucinti. so taṃ paṭigaṇheyya, paṭiggahetvā pārūpeyya, pārūpitvā attamaṇo attamaṇavācaṃ nicchāreyya: 'chekaṃ vata bho odātaṃ vatthaṃ abhirūpaṃ nimmalaṃ suci'nti. taṃ kiṃ maññasi māgandiya, api nu so jaccandho puriso jānanto passanto amuṃ telamasikataṃ sāhulācī-

¹⁵mañjēṭṭhakāni (machasaṃ)

¹⁶suciti (machasaṃ)

¹⁷tamenaññataro (sīmu)

¹⁸telamalikatena (macasaṃ)

¹⁹sāhulācīrena (machasaṃ)

²⁰sāhulācīrena (machasaṃ)

varam paṭigaṇheyya, paṭiggahetvā pārūpeyya, pārūpitvā attamano attamanavācam nicchāreyya: 'chekaṃ vata bho odātaṃ vatthaṃ abhirūpaṃ nimmalaṃ suci'nti, udāhu cakkhumato saddāyāti. ajānanto hi bho gotama apassanto so jaccandho puriso amuṃ telamasikataṃ sāhulaṭṭhācivaram paṭigaṇheyya, paṭiggahetvā pārūpeyya, pārūpitvā attamano attamanavācam nicchāreyya: chekaṃ vata bho odātaṃ vatthaṃ abhirūpaṃ nimmalaṃ sucinti, cakkhumate saddhāyāti. evameva kho māgandīya aññatitthiyā paribbājakā andhā acakkhukā, ajānantā ārogyaṃ, apassantā nibbānaṃ. atha ca paṇi'maṃ gāthaṃ bhāsanti.

ārogyaparamā lābhā,
nibbānaṃ paramaṃ sukha'nti.

32. pubbakehesā māgandīya arahantehi sammāsam-buddhehi gāthā bhāsītā.

ārogyaparamā lābhā,
nibbānaṃ paramaṃ sukhaṃ; aṭṭhaṅgiko ca
maggānaṃ,
khemaṃ amatagāminanti.

33. sā etarahi anupubbena puthujjanagatā. ayaṃ kho pana māgandīya kāyo rogabhūto gaṇḍabhūto sallabhūto aghabhūto ābādhabhūto. so tvaṃ imaṃ kāyaṃ roga-bhūtaṃ gaṇḍabhūtaṃ sallabhūtaṃ aghabhūtaṃ ābā-

dhabhūtaṃ 'idaṃ taṃ bho gotama ārogyaṃ idaṃ taṃ nibbāna'nti vadesi. taṃ hi te māgandiya ariyaṃ cakkhūṃ natthi yena tvaṃ ariyena cakkhūṃ ārogyaṃ jāneyyāsi, nibbānaṃ passeyyāsi.

34. evaṃ pasanno ahaṃ bho gotamassa, pahoti me bhavaṃ gotamo tathā dhammaṃ desetum, yathāhaṃ ārogyaṃ jāneyyaṃ, nibbānaṃ passeyya'nti.

35. seyyathāpi māgandiya jaccandho puriso, so na passeyya kaṇhasukkāni rūpāni, na passeyya nīlakāni rūpāni, na passeyya pītakāni rūpāni, na passeyya lohita-kāni rūpāni, na passeyya mañjetṭhakāni rūpāni, na passeyya samavisamaṃ, na passeyya tārakarūpāni, na passeyya candimasuriye, tassa mittāmaccā ñātisaḷo-hitā bhisakkaṃ sallakattaṃ upaṭṭhāpeyyum. tassa so bhisakko sallakatto bhesajjaṃ kareyya. so taṃ bhesajjaṃ āgama na cakkhūni uppādeyya, na cakkhūni visodheyya. taṃ kiṃ maññasi māgandiya, nanu so vejjo yāvadeva kilamathassa vighātassa bhāgī assā'ti. evaṃ bho gotama.

36. evameva kho māgandiya ahañceva²¹ te dhammaṃ deseyyaṃ idantaṃ ārogyaṃ, idantaṃ nibbānanti. so tvaṃ ārogyaṃ na jāneyyāsi, nibbānaṃ na passeyyāsi. so mamaṃsa kilamatho, sā mamaṃsa vihesā'ti.

bjt page 302

²¹ahañce (machasaṃ)

pts page 511

37. evaṃ pasanno ahaṃ bhoto gotamassa, pahoti me bhavaṃ gotamo tathā dhammaṃ desetum, yathāhaṃ ārogya jāneyyaṃ nibbānaṃ passeyyanti.

38. seyyathāpi māgandiya jaccandho puriso so na passeyya kaṇhasukkāni rūpāni, na passeyya nīlakāni rūpāni, na passeyya pītakāni rūpāni, na passeyya lohita-kāni rūpāni, na passeyya mañjetthakāni rūpāni, na passeyya samavisamaṃ, na passeyya tārakarūpāni, na passeyya candimasuriye. so suṇeyya cakkhumato bhāsamānassa 'chekaṃ vata bho odātaṃ vatthaṃ abhirūpaṃ nimmalaṃ suci'nti. so odātapariyesanaṃ careyya. tamenaññataro puriso telamasikatena sāhula-cīvarena²² vañceyya, idante ambho purisa odātaṃ vatthaṃ abhirūpaṃ nimmalaṃ sucinti. so taṃ paṭigaṇheyya, paṭiggahetvā pārūpeyya. tassa mittāmaccā ñā-tisālohitā bhisakkaṃ sallakattaṃ upaṭṭhāpeyyum. tassa so bhisakko sallakatto bhesajjaṃ kareyya: uddhavi-recanaṃ²³ adhovirecanaṃ añjanaṃ paccañjanaṃ natthukammaṃ. so taṃ bhesajjaṃ āgamma cakkhūni up-pādeyya, cakkhūni visodheyya. tassa saha cakkhup-pādā yo amusmiṃ telamasikate sāhulacīvare chanda-rāgo, so pahiyetha. tañca naṃ purisaṃ amittatopi daheyya. paccatthikatopi daheyya. api ca jīvitā vo-ropetabbaṃ maññeyya, 'dīgharattaṃ vata bho ahaṃ iminā purisena telamasikatena sāhulacīvarena nikato vañcito paluddho. 'idante ambho purisa odātaṃ vat-

²²sāhulacirena (machasaṃ)

²³uddhaṃ virecanaṃ (machasaṃ)

thaṃ chekaṃ abhirūpaṃ²⁴ nimmalaṃ sucinti.

39. evameva kho māgandiya ahañceva te dhammaṃ deseyyaṃ: 'idantaṃ ārogyaṃ, idantaṃ nibbāna'nti. so tvaṃ ārogyaṃ jāneyyāsi, nibbānaṃ passeyyāsi. tassa te saha cakkhuppādā yo pañcasupādānakkhandhesu chandarāgo, so pahiyetha, api ca te evamassa dīgharattaṃ vata bho ahaṃ iminā cittena nikato vañcito paluddho, ahaṃ hi rūpaṃyeva upādiyamāno upādiyiṃ, vedanaṃyeva upādiyamāno upādiyiṃ, saññaṃyeva upādiyamāno upādiyiṃ, saṅkhāreyeva upādiyamāno upādiyiṃ, viññāṇaṃyeva upādiyamāno upādiyiṃ. tassa me upādānapaccayā bhavo, bhava paccayā jāti, jāti-paccayā jarāmaraṇaṃ sokaparidevadukkhadomanas-supāyāsā sambhavanti. evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hotī'ti.

40. evaṃ pasanno ahaṃ bhoto gotamassa: pahoti me bhavaṃ gotamo tathā dhammaṃ desetum, yathāhaṃ imamhā āsanā anandho vuṭṭhaheyya'nti.

41. tena hi tvaṃ māgandiya sappurise bhajeyyāsi, yato kho tvaṃ māgandiya sappurise bhajissasi, tato tvaṃ māgandiya saddhammaṃ sossasi. yato kho tvaṃ māgandiya saddhammaṃ sossasi, tato tvaṃ māgandiya dhammānudhammaṃ paṭipajjissasi. yato kho tvaṃ

²⁴vatthaṃ abhirūpaṃ (machasaṃ, pts)

bjt page 304

pts page 512

māgandīya dhammānudhammaṃ paṭipajjissasi, tato tvaṃ māgandīya sāmāmyeva ñassasi, sāmāṃ dakkhisi²⁵. ime rogā gaṇḍā sallā, idha rogā gaṇḍā sallā aparisesā nirujjhanti, tassa me upādānanīrodhā bhavanīrodho, bhavanīrodhā jātīnīrodho, jātīnīrodhā jarāmaraṇaṃ sokaparidevaḍukkhadomanassupāyāsā nirujjhanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotī'ti.

42. evaṃ vutte māgandīyo paribbājako bhagavantaṃ etadavoca: abhikkantaṃ bho gotama abhikkantaṃ bho gotama, seyyathāpi bho gotama nikkujjitaṃ vā ukkujeyya, paṭicchannaṃ vā vivareyya, mūlhasa vā maggaṃ ācikkheyya' andhakāre vā telapajjotaṃ dhāreyya, 'cakkhumanto rūpāni dakkhintī'ti, evamevaṃ bhotā gotamena anekapariyāyena dhammo pakāsito. esāhaṃ bhavantaṃ gotamaṃ saraṇaṃ gacchāmi dhammañca bhikkhusaṅghañca. labheyyāhaṃ bhoto gotamassa santike pabbajjaṃ, labheyyaṃ upasampada'nti.

43. yo kho māgandīya aññatitthiyapubbo imasmiṃ dhammavinaye ākaṅkhati pabbajjaṃ, ākaṅkhati upasampadaṃ, so cattāro māse parivasati, catunnaṃ māsānaṃ accayena āraddhacittā bhikkhū pabbājenti, upasampādentī bhikkhubhāvāya. api ca mettha puggala-cemattatā veditāti.

²⁵ dakkhissasi (machasaṃ, simu)
pts page 513

44. sace bhante aññatitthiyapubbā imasmiṃ dhammavinaye ākaṅkhaṇṭā pabbajjaṃ ākaṅkhaṇṭā upasampadaṃ, cattāro māse parivasanti, catunnaṃ māsānaṃ accayena āradhacittā bhikkhū pabbājenti. upasampādentī bhikkhubhāvāya. ahaṃ cattāri vassāni parivasissāmi. catunnaṃ maṃ vassānaṃ accayena āradhacittā bhikkhū pabbājentu, upasampādentu bhikkhubhāvāyāti.

45. alattha kho māgandiyo paribbājako bhagavato santike pabbajjaṃ, alattha upasampadaṃ. acirūpasampanno kho panāyasmā māgandiyo eko vūpakatṭho appamatto ātāpī pahitatto viharanto na cirasseva yassatthāya kulaputtā sammadeva agārasmā anagāriyaṃ pabbajanti, tadanuttaraṃ brahmacariyapariyosānaṃ diṭṭheva dhamme sayamaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsi. khīṇā jāti, vusitaṃ brahmacariyaṃ, kataṃ karaṇīyaṃ, nāparaṃ itthattāyāti abbhaññasi. aññataro ca kho panāyasmā māgandiyo arahataṃ aho-sīti.